

Par noteikumos noteikto prasību piemērošanu attiecībā uz lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanu, reģistrēšanu un pārvietošanu.

Publicēts: 23.05.2021.

Informāciju sagatavoja:

Zemkopības ministrijas Lauksaimniecības departamenta

Lopkopības un ciltsdarba nodaļas vadītājas vietniece

Ineta Lavrinoviča

Svarīgi!

Lasot un piemērojot darbībā Ministru kabineta 2019. gada 26. marta noteikumus Nr. 134 „Lauksaimniecības un akvakultūras dzīvnieku, to ganāmpulku un novietņu reģistrēšanas un lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanas kārtība” (turpmāk tekstā MK noteikumi Nr. 134), vienmēr jāatceras, ka pastāv Eiropas Savienības (ES) Regulas, Lēmumi un Direktīvas, kas nosaka sīkākas prasības un rīcību attiecībā uz dzīvnieku apzīmēšanu un reģistrēšanu.

ES Regulas un Lēmumi ir tieši piemērojami normatīvie akti, tas nozīmē, ka jārikojas tā, kā ir rakstīts Regulās un Lēmumos, jo tajos noteiktās prasības MK noteikumos Nr. 134 atkārtoti netiek atrunātas; izņēmums var būt tikai atsauces uz ES Regulas vai Lēmuma konkrēto pantu un/vai punktu.

MK Noteikumos Nr. 134 tiek atrunātas ES Regulu, Lēmumu prasības, kur ir noteiktas dalībvalstu izvēles iespējas, izņēmumi, kā arī paredzēts noteikt kārtību un termiņus, lai, izpildot noteikto normu, nerastos neskaidrības un pārpratumi.

Direktīvās noteiktās prasības ir pārnestas uz MK noteikumiem Nr. 134.

Katrai dzīvnieku sugai (*liellopiem, aitām, kazām, cūkām un zirgiem*) ir izstrādātas atsevišķas ES Regulas, Direktīvas un Lēmumi attiecībā uz katras sugas dzīvnieku reģistrēšanu un apzīmēšanu.

Atļauts pārvietot, pirkt vai pārdot dzīvus lauksaimniecības dzīvniekus un realizēt lauksaimniecības dzīvnieku produkciju, ja lauksaimniecības vai akvakultūras dzīvnieku ganāmpulks un novietne ir reģistrēti un lauksaimniecības dzīvnieki ir reģistrēti un apzīmēti atbilstoši MK noteikumos Nr. 134 minētajām prasībām.

Īpašnieka pienākums ir reģistrēt ganāmpulku un novietni, kā arī atjaunot informāciju par izmaiņām tajā.

Īpašnieka un turētāja pienākums ir reģistrēt un apzīmēt lauksaimniecības dzīvnieku un atjaunot informāciju par tā apzīmēšanu, pārvietošanu un citiem notikumiem ar to.

Liellopiem, aitām, kazām, cūkām un zirgiem jābūt reģistrētiem novietnes reģistrā (žurnālā) un Lauksaimniecības datu centra (LDC) datubāzē.

Lauksaimniecības dzīvnieka īpašnieka vai turētāja iesniegtā MK noteikumos Nr. 134 noteiktā informācija (deklarācijas, notikumi, pārskati, iesniegumi u.c.) tiek reģistrēta LDC datubāzē.

MK noteikumos Nr. 134 paredzēto informāciju noteiktā termiņā ziņo LDC, izmantojot LDC EZIS, informāciju iesniedzot elektroniska dokumenta veidā saskaņā ar Elektronisko dokumentu likumu vai papīra formā.

LDC datubāzē tiek uzturēta arī informācija par Pārtikas un veterinārā dienesta veikto pārbaužu rezultātiem, novietņu statusu attiecībā uz infekcijas slimībām, dzīvnieku un to pārvietošanas vai produkcijas realizācijas ierobežojumiem, veterinārās ekspertīzes rezultātiem pirms un pēc dzīvnieka kaušanas, lauksaimniecības dzīvnieku izmeklēšanu iespējamai dzīvnieku infekcijas slimību noteikšanai un izmeklēšanas rezultātiem, kā arī laboratorisko izmeklējumu pavaddokumentu veidošanas moduli.

LDC izsniedz lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanas līdzekļus – krotālijas (arī elektroniskās krotālijas) vai transponderus. Papildus var izmantot arī citu lauksaimniecības dzīvnieka apzīmējumu, nodrošinot, ka tas neskar obligāto apzīmēšanas līdzekli un neietekmē dzīvnieka labsajūtu un veselību.

Novietnes reģistrs papīra formā var nebūt, ja ganāmpulka īpašnieks ir pieteicies LDC Elektronisko ziņojumu ievades sistēmas (EZIS) lietošanai un datus sniedz elektroniski.

Definīcijas skaidrojums:

Liellopi ir dobradžu (*Bovidae*) dzimtas dzīvnieki (*t.sk. ģintis/sugas – Bos spp. – (taurgovs), Bison spp. – (sumbrs), – (Bison bison) un Bubalus spp. – (Bubalus bubalus) sugu dzīvnieki*)

Dzīvnieku īpašniekam vai turētājam (*neatkarīgi no tā, vēlas vai nevēlas pretendēt uz ES un/vai valsts atbalstiem (t.sk., ja tiek rēķinātas liellopu vienības)*), ir obligāti jāievēro gan ES normatīvajos aktos (*Regula Nr. 1760/2000 un Nr. 911/2004*), gan MK noteikumos Nr. 134 noteiktās dzīvnieku apzīmēšanas prasības, t.i.:

- visiem liellopiem (*t.sk. taurgovīm (Bos spp.) un sumbriem (Bison spp.)*)
 - 1) jābūt apzīmētiem ar krotālijām abās ausīs 20 dienu laikā pēc piedzimšanas;
 - 2) reģistrētiem (novietnes reģistrā* un LDC datubāzē);
 - 3) jāsniedz ziņas par to pārvietošanu (pārvietošanas deklarācija vai ziņojums LDC EZIS);
 - 4) jāsniedz cita veida informācija, kas noteikta MK noteikumos Nr. 134.

Jāatceras, ka taurgovs pieder pie (*Bos spp.*) un sumbrs pieder pie (*Bison spp.*) sugas dzīvniekiem un informācija LDC datu bāzei jāsniedz tāpat kā par visiem citiem liellopu sugas dzīvniekiem – 7 dienu laikā pēc notikuma, bet atsevišķi nav jāsniedz informācija par stāvokli ganāmpulkā attiecīgā gada 1. janvārī un 1. jūlijā.

Novietnes reģistrs papīra formā var nebūt, ja ganāmpulka īpašnieks ir pieteicies LDC Elektronisko ziņojumu ievades sistēmas (EZIS) lietošanai un datus sniedz elektroniski.

Definīcijas skaidrojums:

Aita ir jebkura aita (*dobradžu (Bovidae) dzimtas dzīvnieks, tai skaitā ģintis/sugas – Ovis spp. – (muflons)*)

Kaza ir jebkura kaza (*dobradžu (Bovidae) dzimtas dzīvnieks, tai skaitā ģintis/sugas – Capra spp.*)

Dzīvnieku īpašniekam vai turētājam (*neatkarīgi no tā, vēlas vai nevēlas pretendēt uz ES un/vai valsts atbalstiem (t.sk., ja tiek rēķinātas liellopu vienības)*), ir obligāti jāievēro gan ES normatīvajos aktos (*Regula Nr. 21/2004*), gan MK noteikumos Nr. 134 noteiktās dzīvnieku apzīmēšanas prasības, t.i.:

- visām kazām un aitām (*t.sk. muflons (Ovis spp.)*):
 - ● Jābūt apzīmētām ar krotālijām abās ausīs 30 dienu laikā pēc piedzimšanas;
 - ● Ja aitu vai kazu izved uz citu Eiropas Savienības dalībvalsti, dzīvniekupirms izvešanas apzīmē ar elektronisko krotāliju, iestiprinot to kreisajā ausī;
 - ● Reģistrētām (*novietnes reģistrā* un LDC datubāzē*);
 - ● Jāsniedz ziņas par to pārvietošanu (*pārvietošanas deklarācija vai ziņojums LDC EZIS*);
 - ● Jāsniedz cita veida informācija, kas noteikta MK noteikumos Nr. 134

Jāatceras, ka muflons pieder pie (*Ovis spp.*) sugas dzīvniekiem un informācija LDC datu bāzei jāsniedz tāpat kā par visiem citiem aitu sugas dzīvniekiem – 7 dienu laikā pēc notikuma, bet atsevišķi nav jāsniedz informācija par stāvokli attiecīgā gada 1. janvārī un 1. jūlijā.

Novietnes reģistrs papīra formā var nebūt, ja ganāmpulka īpašnieks ir pieteicies LDC Elektronisko ziņojumu ievades sistēmas (EZIS) lietošanai un datus sniedz elektroniski.

Definīcijas skaidrojums:

Zirgs ir zirgu (*Equidae*) dzimtas dzīvnieks (*tai skaitā ģintis/sugas – Equus spp. – (tarpāns, kiangs un ēzelis) savvaļas vai domesticēti zirgu dzimtas zirgu ģints visu sugu zīdītāji nepārnadži un to krustojumi*)

Ja zirgu dzimtas dzīvnieks (*t.sk. tarpāns, kiangs un ēzelis (Equidae dzimtas, Equus spp., Asinuss apakšģints)*) tiek turēts saimniecībā, ir obligāti jāievēro gan ES normatīvajos aktos (*Regula Nr. 2015/262*), gan MK noteikumos Nr. 134 noteiktās zirgu dzimtas dzīvnieku apzīmēšanas prasības, t.i.:

- Dzīvniekiem jābūt apzīmētiem (apzīmē ar transponderu);
- Reģistrētiem (*novietnes reģistrā* un LDC datubāzē*);
- Jāsniedz ziņas par to pārvietošanu (*pārvietošanas deklarācija vai ziņojums LDC EZIS*);
- Jāsniedz cita veida informācija, kas noteikta MK noteikumos Nr. 134.

Ja zirgu dzimtas dzīvnieki (*t.sk. tarpāns, kiangs un ēzelis (Equidae dzimtas, Equus spp., Asinuss apakšģints)*) dzīvo savvaļā vai pussavvaļā un tā īpašnieks vai turētājs nevēlas pretendēt uz ES un/vai valsts atbalstiem, tad tiem tiek piemēroti atviegloti nosacījumi (*Regulas Nr. 2015/262 13. panta 1. punkta atkāpe*) attiecībā uz to apzīmēšanu, t.i.:

- Dzīvniekus var neapzīmēt līdz brīdim, kamēr tie netiek pārvietoti uz citu novietni, vai līdz brīdim, kad tos domesticē jeb sāk izmantot kā mājas zirgus;

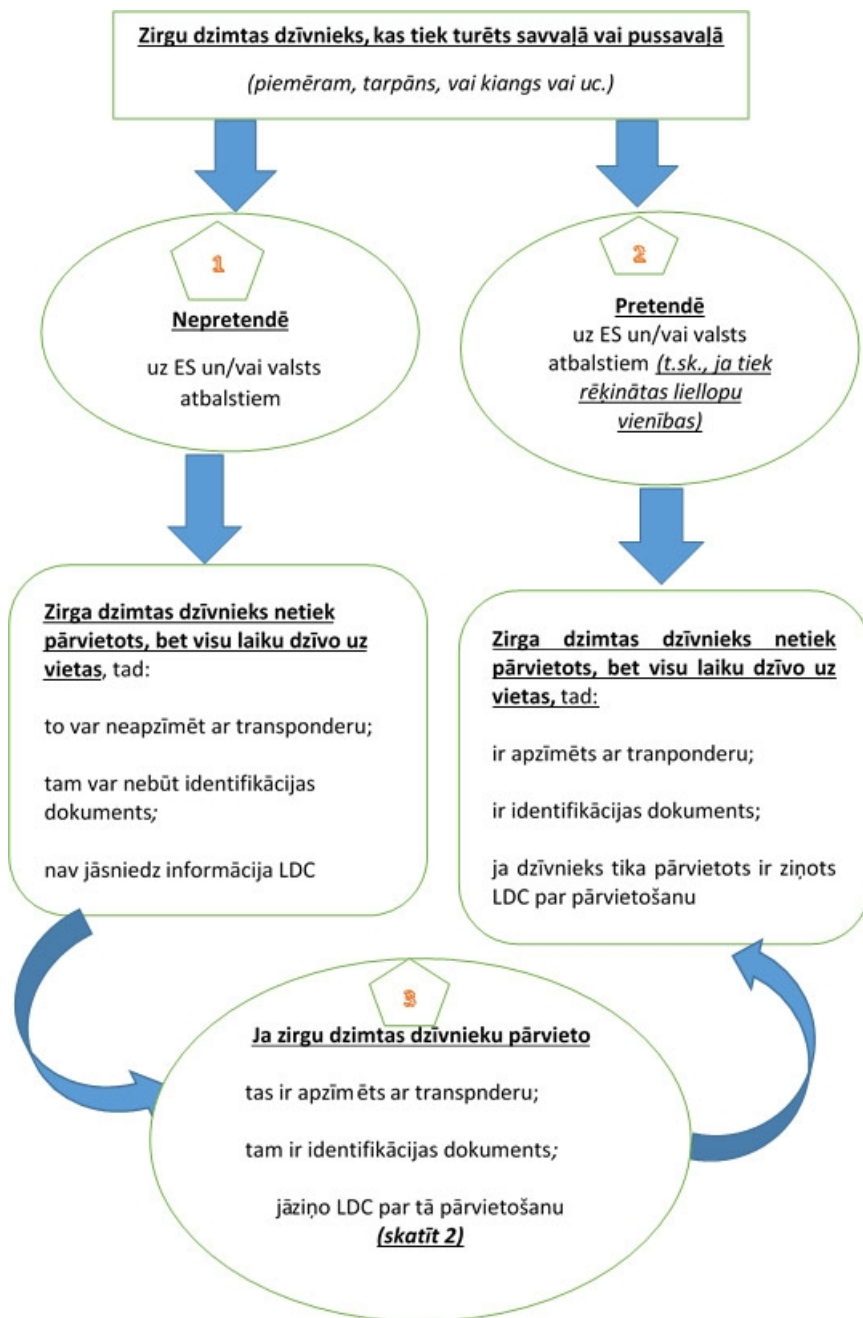
- Atsevišķi nav jāsniedz informācija LDC par šiem dzīvniekiem pēc stāvokļa attiecīgā gada 1. janvārī un 1. jūlijā.

Ja zirgu dzimtas dzīvnieki (t.sk. tarpāns, kiangs un ēzelis (*Equidae dzimtas, Equus spp., Asinuss apakšģints*) dzīvo savvaļā vai pussavvaļā un to īpašnieks vai turētājs vēlas pretendēt uz ES un/vai valsts atbalstiem (t.sk., ja tiek rēķinātas *liellopu vienības*), tad obligāti jāievēro gan ES normatīvajos aktos (*Regula Nr. 2015/262*), gan MK noteikumos Nr. 134 noteiktās zirgu dzimtas dzīvnieku apzīmēšanas prasības:

- Dzīvniekiem jābūt apzīmētiem (apzīmē ar transponderu);
- Jāsaņem identifikācijas dokuments (zirga pase vai zirga pases dublikāts, vai identifikācijas dokumenta aizstājējs);
- Jābūt reģistrētiem (*novietnes reģistrā* un LDC datubāzē*);
- Jāsniedz ziņas par to pārvietošanu (*pārvietošanas deklarācija vai ziņojums LDC EZIS*);
- Jāsniedz cita veida informācija, kas noteikta MK noteikumos Nr. 134.

Novietnes reģistrs papīra formā var nebūt, ja ganāmpulka īpašnieks ir pieteicies LDC Elektronisko ziņojumu ievades sistēmas (EZIS) lietošanai un datus sniedz elektroniski.

Piemērs:

Cūkas

Definīcijas skaidrojums:

Cūkas ir jebkurš cūku (*Suidae*) dzimtas dzīvnieks (*tai skaitā ģintis/sugas (Sus ssp.)*), ieskaitot mežacūkas, kas tiek turētas produkcijas ieguvei).

Cūkas obligāti jāapzīmē ar krotālijām vai tetovējumu pirms katras to pārvietošanas ārpus novietnes. Mežacūkas, kas tiek turētas saimniecībā, tiek reģistrētas kā turētas cūkas.

Dzīvnieku īpašniekam vai turētājam (*neatkarīgi no tā, vai vēlas/nevēlas pretendēt uz ES un/vai valsts atbalstiem (t.sk., ja tiek rēķinātas liellopu vienības)*), ir obligāti jāievēro gan ES normatīvajos aktos (Direktīva Nr. 2008/71 un Lēmums Nr. 200/678), gan MK noteikumos Nr. 134 noteiktās dzīvnieku apzīmēšanas prasības, t.i.:

— Visas cūkas (*t.sk. mežacūkas, kas tiek turētas saimniecībā produkcijas ieguvei*) obligāti jāapzīmē ar krotālijām vai

tetovējumu pirms katras to pārvietošanas ārpus novietnes;

- Tām jābūt reģistrētām (*novietnes reģistrā* un LDC datubāzē*);
- Jāsniedz ziņas par to pārvietošanu (*pārvietošanas deklarācija vai ziņojums LDC EZIS*);
- Jāsniedz cita veida informācija, kas noteikta MK noteikumos Nr. 134.

Par cūkām, ja tās tiek turētas audzēšanai (pārdošanai, pavairošanai), jāsniedz ikmēneša cūku kustības kopsavilkums katru mēnesi līdz 10.datumam;

Par cūkām, kas tiek turētas patēriņam savā uzturā (*t.sk., mežacūkas, kas tiek turētas saimniecībā produkcijas ieguvei*), jāsniedz cūku pašpatēriņa kopsavilkums pēc cūku nokaušanasvai pirmreizējās ievietošanas novietnē un turpmāk 1x pusgadā. Ziņas jāsniedz līdz 31. janvārim un 31. jūlijam*** (skatīt piemērus).

** Obligāti ir jāpaziņo arī "0", lai datubāzē tiktu norādīta informācija, ka ganāmpulkā vairs netiek turētas cūkas.

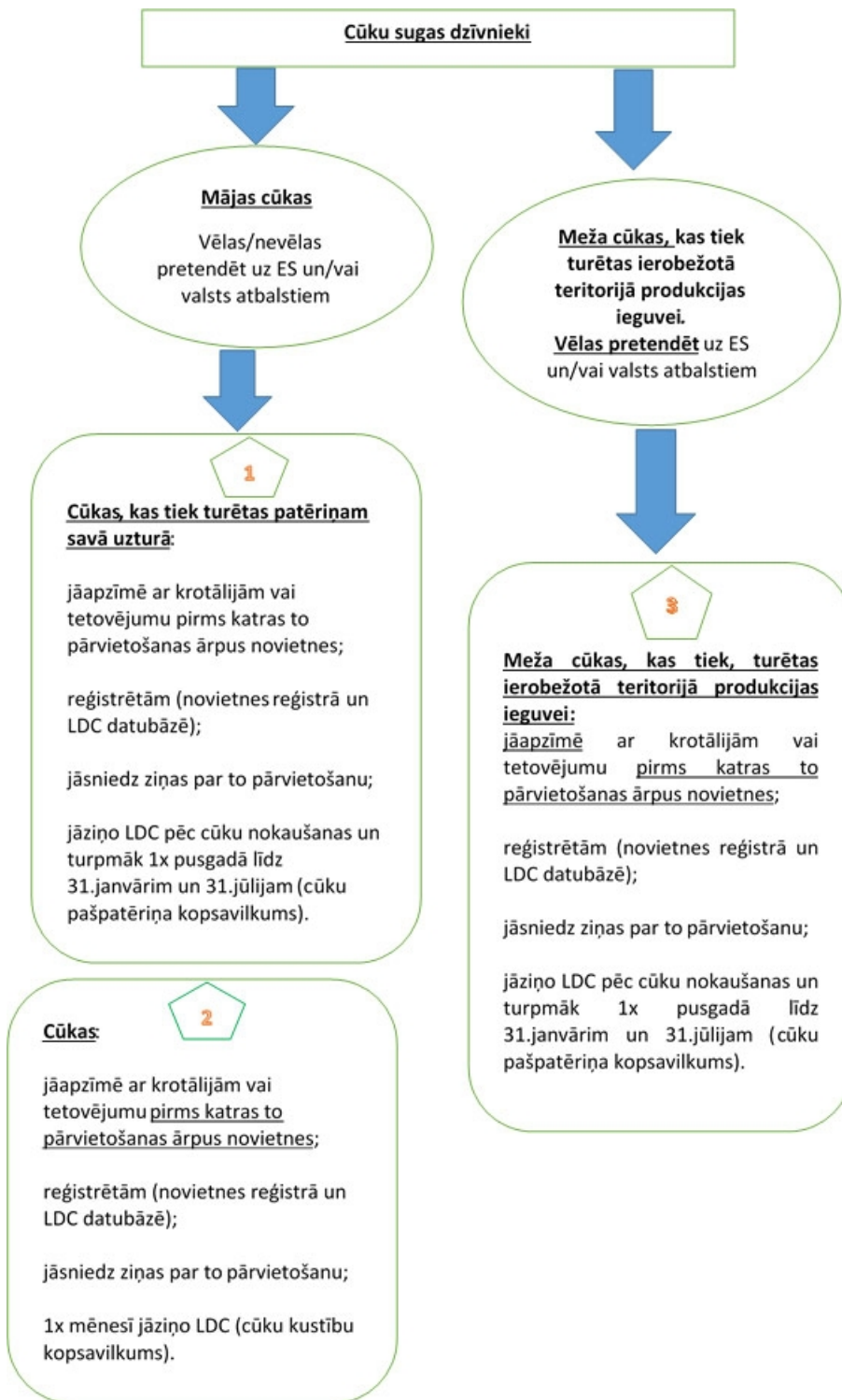
***Piemēri:

Ja ganāmpulkā ir 1 cūka un to nokauj, tad nākamajā mēnesī LDC ziņo, ka cūka ir nokauta (*iesniegts cūku pašpatēriņa kopsavilkums*) un pēc tam ziņas vairs nav jāsniedz līdz laikam, kamēr cūkas nopērk no jauna:

- ● Ja ganāmpulkā attiecīgajā pusgadā ir notikušas izmaiņas, tad LDC ir jāsniedz cūku pašpatēriņa kopsavilkums par attiecīgo periodu.

Ja no ganāmpulkā turētām vairākām cūkām tiek nokauta tikai 1, tad LDC to ziņo, attiecīgā pusgada kopsavilkumā, norādot arī atlikušo cūku skaitu (cūku pašpatēriņa kopsavilkums).

Ja no ganāmpulkā turētām vairākām cūkām vienlaikus tiek nokautas visas, tad nākamajā mēnesī LDC ziņo, ka cūkas ir nokautas (*iesniegts cūku pašpatēriņa kopsavilkums*) un pēc tam ziņas vairs netiek sniegtas līdz laikam, kamēr cūkas nopērk no jauna.

Novietnes reģistrs papīra formā var nebūt, ja ganāmpulka īpašnieks ir pieteicies LDC Elektronisko ziņojumu ievades sistēmas (EZIS) lietošanai un datus sniedz elektroniski.

1. Dravas īpašniekam vai turētājam (*neatkarīgi no tā, vai vēlas/nevēlas pretendēt uz ES un/vai valsts atbalstiem (t.sk., ja tiek rēķinātas liellopu vienības)*)), ir obligāti jāievēro MK noteikumos Nr. 134 noteiktās dzīvnieku reģistrēšanas prasības, t.i.:

- Jāreģistrē ganāmpulks un novietne LDC datubāzē;
- Bišu saimju skaits (stropi) atsevišķi katrā novietnē jāreģistrē LDC datubāzē;
- 2x gadā (uz attiecīgā gada 1. maiju un 1. novembri) LDC jāsniedz informācija par bišu saimju skaitu (*pārskats par bišu saimēm*). Dati sniedzami attiecīgā mēneša laikā.

 [Veidlapa "Pārskats par bišu saimēm"](#)

- jāsniedz ziņas par to pārvietošanu (*pārvietošanas deklarācija vai ziņojums LDC EZIS*), izņemot pārvietošanu uz nektāraugu platībām no 1. aprīļa līdz 30. septembrim;
- jāsniedz cita veida informācija, kas noteikta MK noteikumos Nr. 134.

Ja dravas īpašniekam vai turētājam ir bioloģiskā saimniecība, tad papildus ir obligāti jāievēro gan ES normatīvajos aktos (Regula Nr. 834/2007), gan MK noteikumos Nr. 171 noteiktās prasības par bioloģisko ražošanu, t.i.:

- Papildus jāziņo (*iesniegts pārskats par bišu saimēm*), ja saimniecībā ir izmaiņas bišu saimju skaitā (*pārdod vai aiziet bojā*) laika posmā no 15. maija līdz 15. septembrim, jo bioloģisko maksājumu rēķina tikai par šajā periodā uzskaitītām bišu saimēm.

Īpaši uzmanīgiem jābūt tiem īpašniekiem, kuriem medus bites ir vairākās novietnēs (vietās, kur tiek turētas bišu saimes). Ja pēc pēdējā atskaites datuma mainījies saimju skaits kādā no novietnēm, tad izmaiņu datumā tas jāaktualizē visās novietnēs.

Piemērs:

Medus bites (apis mellifera)

Nav bioloģiskā saimniecība

Reģistrē bišu saimes (stropus) LDC datubāzē;

Ziņo 2x gadā (1.maijs un 1.novembris)

Pārvietojot bišu saimes ziņo LDC par pārvietošanu;

Piemēri:

Saimniecībā uz 01.05.2016
noziņotas bites:
novietnē nr. 1 - 20 bišu saimes
novietnē nr. 2 - 15 bišu saimes

Saimniecībā uz 20.05.2016
izmaiņās novietnē nr. 1 – 55 bišu saimes, tad jāziņo:
novietnē nr. 1 – 55 bišu saimes
novietnē nr. 2 - 15 bišu saimes

Saimniecībā uz 16.06.2016
reģistrēta jauna novietne nr. 3, kur
70 bišu saimes, tad jāziņo:
novietnē nr. 1 – 55 bišu saimes
novietnē nr. 2 - 15 bišu saimes
novietnē nr. 3- 70 bišu saimes

Ir bioloģiskā saimniecība

Reģistrē bišu saimes (stropus) LDC datubāzē;

Ziņo 2x gadā (1.maijs un 1.novembris);

Papildus ziņo LDC, ja bišu saimju skaits laika posmā no 15.maija līdz 15.septembrim ir mainījies - (t.i., ja pēc noziņotā atskaites datuma (laika posmā no 15.maija līdz 15.septembrim) ir izmaiņas bišu saimju skaitā kādā no novietnēm vai reģistrēta jauna novietne, kurā turat bites, tad norādot jaunu atskaites datumu ir obligāti jāaktualizē vēlreiz bišu saimju skaits visās novietnēs (skatīt piemēru).

Pārvietojot bišu saimes ziņo LDC par pārvietošanu;

Ja laika posmā no 15.maija līdz 15.septembrim saimju skaits nemainās, tad ziņas nav jāsniedz

Definīcijas skaidrojums:

Kažokzvēri (ūdeles, lapsas, polārlapsas, šinšillas, nutrijas u.c.), Truši, Mājputni (vistas un gaiļi, broileri, paipalas, zosis, pīles, pērļu visticas tītari u.c.);

Citu sugu dzīvnieki, kas ierobežotās platībās tiek turēti produkcijas ieguvei – (*carvidae*) – brieži, stirnas, kamieļi, alpakas, lamas tiek uzskatīti par saimniecībā turētiem un/vai audzētiem dzīvniekiem produkcijas ieguvei.

Dzīvnieku īpašniekam vai turētājam (neatkarīgi no tā, vai vēlas/nevēlas pretendēt uz ES un/vai valsts atbalstiem (t.sk., ja tiek rēķinātas liellopu vienības)), ir obligāti jāievēro MK noteikumos Nr. 134 noteiktās dzīvnieku reģistrēšanas prasības, t.i.:

- Jāreģistrē ganāmpulks un novietne LDC datubāzē;
- Jāsniedz informācija (pārskats par stāvokli ganāmpulka novietnē) 2x gadā (uz 1. janvāri un 1. jūliju). Dati iesniedzami attiecīgā mēneša laikā.

 [Veidlapa "Pārskats par citām sugām"](#)

- Jāsniedz ziņas par to pārvietošanu (*pārvietošanas deklarācija vai ziņojums LDC EZIS*);

Pirms katras briežu, stirnu u.c. dzīvnieku pārvietošanas no vienas novietnes uz citu, kā arī uz kautuvi, apzīmē ar krotālijām.

Ja dzīvnieku īpašnieks vai turētājs vēlas pretendēt uz ES un/vai valsts atbalstiem (*t.sk., ja tiek rēķinātas liellopu vienības*), tad tam ir jāievēro atbilstošo MK noteikumu noteiktās prasības un papildus jāsniedz informācija (*pārskats par stāvokli ganāmpulka novietnē*), ja saimniecībā ir izmaiņas dzīvnieku skaitā (*pārdod vai aiziet bojā*) laika posmā no 15. maija līdz 15. septembrim.

“Citu sugu dzīvnieki” ir tikai tie dzīvnieki, kas nav saimniecībā turēti dzīvnieki.

Ja dzīvnieki ir izvietoti vairākās novietnēs un pēc pēdējā atskaites datuma mainījies dzīvnieku skaits kādā no novietnēm, tad izmaiņu datumā tas jāaktualizē visās novietnēs.